

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. П. ДРАГОМАНОВА
ІНСТИТУТ ФІЛОСОФСЬКОЇ ОСВІТИ І НАУКИ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ЩОДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Київ 2010 Укладачі: докт. філос. наук, проф. Волинка Г. І.,
докт. філос. наук, проф. Мозгова Н. Г. Рецензенти: докт. філос. наук,
проф. Закович М. М.,
НПУ імені М.П. Драгоманова, проф. кафедри
культурології;
докт. філос. наук, проф. Савельєва М. Ю.,
Центр гуманітарної освіти НАН України,
проф. кафедри філософії науки та культурології.

Рекомендовано до друку вченою радою Національного педагогічного університету імені
П.П. Драгоманова, протокол №4 від 10 грудня 2009 р.

© Волинка Г.І., Мозгова Н.Г., 2010

© НПУ імені М.П. Драгоманова, 2010

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Магістерська робота – це кваліфікаційне навчально-наукове дослідження, яке студент виконує на завершальному етапі навчання в університеті. Вона має комплексний характер і пов'язана з використанням набутих дипломником знань, умінь і навичок зі спеціальних дисциплін. Це дослідження має елементи наукової творчості, теоретичної та практичної новизни. Воно передбачає систематизацію, закріплення, розширення та поглиблення теоретичних і практичних знань зі спеціальності, а також застосування їх під час вирішення конкретних наукових, виробничих та інших завдань. Магістерська

робота – це документ, на підставі якого визначають рівень загальнонаукової та спеціальної підготовки студента, його здатність застосовувати знання під час вирішення конкретних проблем, схильність до аналізу та самостійного узагальнення матеріалу з теми дослідження, готовність як випускника магістратури до виконання завдань професійної діяльності у сфері філософії.

Студентові надається право вибрати тему магістерської роботи з тих, які визначені кафедрою філософії, або запропонувати свою тему, обґрунтувавши необхідність її розроблення. Обирати тему без погодження з кафедрою не дозволяється.

Тематику магістерських робіт щорічно корегують із урахуванням набутого на кафедрі досвіду, побажань фахівців, які беруть участь у рецензуванні робіт, і рекомендацій державної екзаменаційної комісії.

Магістерська робота випускника кафедри філософії – це навчально-наукове дослідження. Обсяг магістерської роботи становить 80–120 сторінок друкованого тексту, без урахування додатків і списку джерел літератури.

До магістерської роботи випускника кафедри філософії висувають такі вимоги:

- актуальність теми, відповідність її сучасному стану розвитку філософського знання, а також практичним завданням зазначеної сфери;
- об'єктивність дослідження;
- наявність характеристики історії досліджуваної проблеми, її сучасного стану, а також передового досвіду роботи у відповідній галузі;
- чіткість характеристики об'єкта, наукової проблеми, предмета, мети, завдань та методів дослідження;
- аналіз рівня розробленості теми;
- правильність архітекtonіки, структури та рубрикації;
- відповідність фактичного матеріалу методологічним нормам;
- обґрунтованість висновків і практичних рекомендацій;
- бездоганність тексту з погляду законів і правил логіки, граматики та пунктуації;
- відповідність вимогам державних, міждержавних та міжнародних стандартів, а також наукового стилю викладу;
- своєчасність виконання.

Магістерську роботу виконують відповідно до завдання-графіка, затвердженого кафедрою філософії. Цей процес спрямовують і контролюють завідувач кафедри, науковий керівник і консультанти.

Магістерська робота підлягає рецензуванню.

Захищають її публічно на засіданні державної екзаменаційної комісії.

2. ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Магістерську роботу зазвичай виконують у такій послідовності:

- обирають тему;
- з'ясовують об'єкт, наукову проблему та предмет;
- визначають мету й завдання;
- виявляють, відбирають і вивчають літературу з теми та інші джерела інформації, наприклад електронні, в яких висвітлюються питання;

- складають попередній план дослідження, розробляють композицію та рубрикацію;
- викладають теорію та застосовувані методики;
- формують висновки й рекомендації;
- оформляють список використаної літератури, додатки та покажчики;
- здійснюють літературне редагування й технічне оформлення.

Виконану згідно всіма вимогами магістерську роботу здають до майстерні для виконання палітурних робіт.

Потім готову магістерську роботу подають на рецензування. Отримавши магістерську роботу й рецензію на неї, здійснюють безпосередню підготовку до захисту й захист магістерської роботи.

Виконання починають із вибору теми магістерської роботи, її осмислення та обґрунтування. Перевагу віддають темі, яка найповніше відповідає навчально-виробничим інтересам та схильностям і під час розроблення якої можна виявити максимум особистої творчості й ініціативи. Спільно з науковим керівником визначають межі розкриття теми й перелік установ, досвід роботи яких буде висвітлено в роботі.

Студентові слід мати на увазі, що наукове дослідження – це цілеспрямоване вироблення нових знань, які розкривають нові явища в суспільстві та природі, для використання їх у практичній соціальній діяльності

З'ясовуючи об'єкт, предмет, мету й завдання дослідження, необхідно зважати на те, що між ними й темою магістерської роботи є системні логічні зв'язки.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, які породжують наукову проблему й вибрані шляхи для вивчення. Об'єктом дослідження є вся сукупність відношень різних аспектів теорії та практики науки, яка слугує джерелом необхідної для дослідника інформації. Об'єкт дослідження – це частина об'єктивної реальності, яка на відповідному етапі предметом практичної й теоретичної діяльності людини як соціальної істоти (суб'єкта).

Наукова проблема – це сукупність нових діалектично складних теоретичних або практичних питань, які суперечать існуючим знанням або прикладним методам у певній науці й потребують вирішення за допомогою наукових досліджень. Наукові проблеми виникають не стихійно, а закономірно, тому вирішення наукових проблем є рушійною силою розвитку науки.

Вибір проблеми дослідження обґрунтовують насамперед її актуальністю, тобто тим, наскільки вибране дослідження сприятиме розвитку відповідної галузі науки, економіки та соціальному розвитку країни.

Проблема повинна бути чітко визначеною та послідовною. Важливою умовою істинності проблеми є властивість її доведення (доказовості). Цю властивість у формальній логіці виражає закон достатнього обґрунтування, сутність якого полягає в тому, що в ході дослідження достовірними вважають лише ті твердження, стосовно істинності яких наведено обґрунтовані докази. Проблема вважається доведеною, якщо не просто стверджують її істинність, а й указують підстави її вирішення.

Оскільки наукова проблема є сукупністю складних теоретичних і практичних питань, під час наукового дослідження проблеми поділяють на складові компоненти – теми.

Тема – це частина наукової проблеми, яка охоплює одне або кілька питань

дослідження.

Тему вибирають виходячи з мети дослідницької роботи, яка повинна передбачати розроблення нових концепцій і напрямів розвитку певної науки, удосконалення існуючої методології або розроблення нових методик (рекомендацій). Темі наукових досліджень формують у межах проблем відповідної науки, які поділяють на теоретичні, методологічні та організаційні.

Теоретичні проблеми передбачають дослідження окремих концепцій певної науки, що стосуються її законів, розроблення аксіоматичних знань.

Методологічні проблеми стосуються методів певної науки, що застосовуються в ході вивчення її об'єктів.

Організаційні проблеми включають організацію досліджень із певної науки й застосування її результатів у практичній діяльності.

Вивчаючи стан наукових розробок із певної теми досліджень, необхідно провести групування добутих знань:

- знання, що здобули загальне визнання наукою й застосовуються на практиці;
- дискусійні питання, що недостатньо розроблені й потребують наукового обґрунтування;
- питання, що виникли під час постановки і є в джерелах інформації; питання, що запропоновані практикою; питання, що виникають у дипломника на стадії вибору теми.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта. Предмет дослідження є таким його елементом, який включає сукупність властивостей і відношень об'єкта, опосередкованих людиною (суб'єктом) у ході дослідження з певною метою в конкретних умовах.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне й часткове. В об'єкті виділяють ту його частину, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямовують увагу, оскільки предмет дослідження визначає тему навчально-наукового дослідження, яку вказують на титульному аркуші першої частини магістерської роботи.

Мета дослідження пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також із його кінцевим результатом і шляхом його досягнення. Кінцевий результат дослідження передбачає вирішення проблемної ситуації, яка відображає суперечність між типовим станом об'єкта дослідження в реальній практиці й вимогами суспільства до його ефективнішого функціонування. Кінцевий результат відображає очікуваний від виконання позитивний ефект, який формулюють двоступенево: першу частину – у вигляді суспільної корисності, другу – у вигляді конкретної користі, віднесеної до основного предмета дослідження.

Не слід формулювати мету як «дослідження...», «вивчення...», оскільки ці слова вказують на засіб досягнення, а не на неї саму. Мета роботи зазвичай тісно переплітається з назвою магістерської роботи й повинна чітко вказувати, що саме вирішується в магістерській роботі.

Наявність поставленої мети дозволяє визначити завдання дослідження, які можуть включати такі складові:

- вирішення певних теоретичних питань, що входять до загальної проблеми

дослідження;

всебічне вивчення практики вирішення відповідної проблеми, виявлення її типового стану, вад і труднощів, їхніх причин, типових особливостей передового досвіду;

- обґрунтування необхідної системи заходів для вирішення відповідної проблеми;
- експериментальну перевірку запропонованої системи заходів щодо відповідності її критеріям оптимальності, тобто досягнення максимально важливих у відповідних умовах результатів вирішення цієї проблеми при певних затратах часу й зусиль;
- розроблення методичних рекомендацій і пропозицій щодо використання результатів дослідження в практиці роботи відповідних установ (організацій).

Бібліографічні описи джерел ліпше робити на картках (традиційної форми чи електронної), щоб скласти з них робочу картотеку, яка, на відміну від записів у зошиті, зручна тим, що її завжди можна доповнювати новими матеріалами, контролювати повноту добору літератури з кожного розділу магістерської роботи, знаходити необхідні записи. Картки можна групувати в будь-якому порядку залежно від мети або періоду роботи над дослідженням.

У початковий період роботи над темою найзручнішою є розстановка карток в єдиному алфавітному порядку прізвищ авторів і назв видань. Можна згрупувати картки в картотеці за основними питаннями, що розкривають зміст теми магістерської роботи. Тоді на каталожних роздільниках пишуть назви основних структурних частин роботи. Картотеку наповнюють відповідно до тем розділів і підрозділів, щоб своєчасно звернути увагу на недостатню кількість матеріалу з того чи того питання. Доцільно використовувати дублювання карток у різних розділах і підрозділах.

Картки робочої картотеки використовують для складання списку використаної літератури, тому бібліографічні описи на картках необхідно робити, суворо дотримуючись бібліографічних стандартів [22, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 75]. Крім основних відомостей про видання на картках записують анотацію, бібліотечний шифр документа й назву бібліотеки, в якій він зберігається.

Вибираючи тему дослідження, обґрунтовують не лише її актуальність і наукову новизну, а й практичну значущість.

Про затвердження тем магістерських робіт і призначення наукових керівників та консультантів видають наказ по університету.

Після затвердження вивчають і конспектують матеріали з теми магістерської роботи. У першу чергу вивчають праці, де проблему відображено в цілому, а потім переходять до вузких досліджень.

Конспектуючи матеріал, слід виписувати лише те, що має стосунок до теми дослідження. Виписувати цитати потрібно лише на одному боці окремих аркушів паперу стандартного розміру, оскільки такий спосіб запису дає змогу ліпше орієнтуватися в накопиченому матеріалі, систематизувати його за темами й проблемами. Кожна цитата повинна супроводжуватися бібліографічним посиланням на джерело запозичення. Посилання роблять за такими зразками: [5, с. 7], [25, с. 17 – 18], [39, с. 15; 45, с. 21 – 22]. Дані про електронні засоби масової інформації, на які необхідно зробити посилання, так само включають до списку використаної літератури.

Накопичивши матеріал, складають попередній план дослідження, розробляють композицію та рубрикацію першої частини магістерської роботи. Правильна та логічна

структура дослідження – це запорука розкриття теми. Однак уточнення структури є складним процесом, який може тривати протягом усієї роботи над дослідженням, а тому попередній план, композицію та рубрикацію необхідно погодити з науковим керівником.

Тема повинна бути розкрита без пропуску логічних ланок, а виклад усього матеріалу має бути підпорядкований одній головній ідеї, чітко визначеній студентом.

Під час формулювання наукової новизни можна вживати, зокрема, такі вислови: «вперше формалізовано...», «розроблено метод..., який відрізняється від...», «доведено залежність між...», «досліджено поведінку... й показано...», «доопрацьовано (відомий) метод... у частині... і поширено його на новий клас систем...», «створено концепцію, що узагальнює... і розвиває...», «досліджено новий ефект...», «розроблено нову систему... з використанням відомого принципу...».

Необхідно конкретно довести, що положення, висновки та рекомендації, наведені в роботі, є обґрунтованими й достовірними, тобто реально (об'єктивно) існуючими в природі, суспільстві чи техніці. Лише вагомі докази дають підставу довіряти дослідженням, уникнути при цьому помилкових висновків і не дати, в окремих випадках, сприйняти бажане за дійсне.

Достовірність, тобто доведена правильність, є доказом того, що викладений результат (закономірність, сукупність фактів, можливість тощо) виконується завжди для зазначеного класу об'єктів за визначених умов. Достовірність підтверджується верифікацією, тобто повторенням результату за тих самих умов під час багатьох перевірок на різних об'єктах. У багатьох випадках виникає необхідність робити перевірку на контрольних прикладах, тобто за обмежених умов. Методи доведення достовірності можна об'єднати в три групи: аналітичні, експериментальні, підтвердження практикою.

У вступі до першої частини обґрунтовують актуальність вибраної теми, її практичну значущість; визначають об'єкт, предмет, мету й завдання дослідження; розглядають методи, за допомогою яких воно проводилось; розкривають структуру роботи, її основний зміст.

Обов'язковою частиною вступу є огляд літератури з теми дослідження, до якого включають найбільш цінні, актуальні роботи (10 – 15 джерел). Огляд повинен бути систематизованим аналізом теоретичної, методичної й практичної новизни, значущості, переваг і недоліків розглядуваних робіт, які доцільно згрупувати таким чином:

- праці, що висвітлюють історію розвитку проблеми;
- праці, які цілком присвячені темі;
- праці, що розкривають тему частково.

Закінчують огляд стислим висновком про ступінь висвітлення основних аспектів теми в джерелах інформації.

Стисло викладають зв'язок вибраного напрямку досліджень із планами кафедри філософії, а також із галузевими та (або) державними планами й програмами.

Подають перелік використаних методів дослідження або методів досягнення поставленої в роботі мети. Перераховувати їх треба не відірвано від змісту роботи, а стисло й змістовно визначаючи, що саме досліджувалося тим чи тим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності й прийнятності вибору саме цих методів.

Коротко викладають нові наукові положення (рішення), запропоновані студентом. Необхідно показати відмінність отриманих результатів від уже відомих, описати ступінь

новизни (наприклад, уперше отримано, удосконалено, дістало подальший розвиток).

Характеризуючи наукове значення своєї роботи, студенти часто-густо роблять одну й ту саму помилку: перераховують отримані ними наукові положення. Насправді ж потрібно великим планом показати й оцінити, яке значення мають ці наукові положення з погляду розвитку (доповнення) наукових знань для вирішення певного наукового завдання або певної наукової проблеми.

У магістерській роботі, що має теоретичне значення, подають відомості про наукове використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання, а в магістерській роботі з практичним значенням – висвітлюють результати практичного застосування отриманих результатів або рекомендації щодо їх використання. Це можуть бути нові способи, технології, пристрої, методи, методики, параметри, тобто те нове, що дає виконана магістерська робота для практики з зазначенням ступеня готовності до використання або масштабів використання.

Вказують, у скількох статтях наукових журналів, збірників наукових праць, матеріалів і тез наукових конференцій опубліковані результати, що ввійшли до магістерської роботи. Перераховуючи опубліковані разом зі співавторами наукові праці, необхідно конкретизувати особистий внесок до відповідних творів.

Зазначають, на яких наукових з'їздах, конференціях, симпозіумах, нарадах висвітлено результати досліджень, уключених до магістерської роботи.

Починаючи працювати над розділом, визначають його головну ідею й складають його тези, підтверджені фактами, думками різних авторів, результатами анкетування чи експерименту, аналізом досвіду. Розділи присвячують вичерпному й повному викладу результатів власних досліджень. Необхідно оцінити повноту вирішення поставлених завдань, достовірність отриманих результатів, порівняти їх з аналогічними результатами вітчизняних і зарубіжних авторів, обґрунтувати доцільність проведення додаткових досліджень, проаналізувати негативні результати, які зумовлюють необхідність припинення подальших досліджень.

Кожне наукове положення формулюють чітко, виокремлюючи його основну сутність і зосереджуючи особливу увагу на рівні досягнутої при цьому новизни. Сформульоване наукове положення повинно читатись і сприйматись легко й однозначно (без нагромадження дрібних і таких, що затемнюють його сутність, подробиць та уточнень). Не можна вдаватися до викладу наукового положення у вигляді анотації, коли просто констатують, що зроблено те й те, а сутності й новизни положення з написаного виявити неможливо. Сюди не можна включати опис нових прикладних (практичних) результатів, отриманих у вигляді способів, пристроїв, методик, схем, алгоритмів тощо. Слід завжди розмежовувати одержані наукові положення й нові прикладні результати, що впливають із теоретичного доробку дипломника.

Наприкінці кожного розділу формулюють висновки й стисло викладають наукові й практичні результати, що дає змогу вивільнити загальні висновки від незначних подробиць.

У загальних висновках викладають найважливіші наукові та практичні результати, отримані в магістерській роботі, з формулюванням розв'язаної наукової проблеми (завдання) та значення її для науки й практики. Далі наводять рекомендації щодо наукового та практичного використання здобутих результатів.

Обов'язковим елементом магістерської роботи є належним чином оформлена анотація

українською та англійською мовами (від 500 до 1000 друкованих знаків).

До роботи додається електронна версія магістерської роботи.

3. ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Навчально-наукове дослідження містить:

- вступ;
- розділи, підрозділи, пункти, підпункти й висновки;
- загальні висновки;
- додатки (у разі потреби);
- список джерел і літератури;
- іменний і предметний покажчики;
- зміст.

Основний текст магістерської роботи друкують за допомогою принтера на одному боці аркуша білого першосортного паперу формату А4 (210x297 мм) через півтора інтервалу шрифтом Times New Roman Cyr, кегль 14. Пагінацію (кегель 14) наводять у правому верхньому куті сторінки. Друкуючи текст, залишають поля таких розмірів: верхнє – 20мм, праве – 10-15 нижнє – 20мм, ліве – 30 мм. Абзацний відступ – 12,5мм.

Кожний розділ першої частини починають із нової сторінки. Основному тексту кожного розділу може передувати передмова з коротким описом вибраного напрямку й обґрунтуванням застосованих методів.

Для нумерування рубрик застосовують індексаційну систему з використанням арабських цифр, наприклад: 1; 1.1; 1.1.1; 1.1.2; 1.2; 1.2.1; 1.2.2; 1.3; 1.3.1.

У тексті родові назви рубрик друкують малими літерами (крім першої), а тематичні заголовки – великими. Родові назви, номери й тематичні заголовки друкують напівжирним шрифтом. Родові назви й номери рубрик виділяють в окремий рядок.

Магістерська робота містити нумерований абетковий список літератури, використаної для розроблення теми дослідження, а друга частина – нумерований алфавітний список літератури, використаний для редагування вибраного матеріалу, а також для здійснення економічних розрахунків. Побудова обох списків повинна відповідати принципу розташування «слово за словом».

Для нумерування додатків використовують арабські цифри.

Виклад усього матеріалу повинен відповідати вимогам наукового стилю.

Сторінки з даними титульного аркушу оформляють відповідно до зразків, наведених у додатку 1 – 3.

Індекси УДК і ББК та авторський знак визначають за останніми виданнями відповідних таблиць.

Зміст магістерської роботи оформляють відповідно до зразка, наведеного в додатку 3. Одержане на кафедрі завдання-графік щодо виконання магістерської роботи розміщують безпосередньо перед сторінкою з даними лицьового боку титульного аркуша. Сторінки, що містять це завдання-графік, до пагінації магістерської роботи не включають, тобто першою сторінкою вважають сторінку з даними титульного аркуша.

Завершену й належним чином оформлену, але ще не оправлену магістерську роботу підписують студент, науковий керівник та консультанти. Науковий керівник складає

відгук.

Завідувач кафедри філософії, розглянувши магістерську роботу й відгук наукового керівника, ухвалює рішення про її попередній розгляд, який відбувається на засіданні кафедри й на якому ухвалюють рішення про допуск студента до захисту магістерської роботи перед державною екзаменаційною комісією.

Після цього магістерську роботу студент здає до майстерні для виконання палітурних робіт (кожна частина повинна мати оправу з картонними боковинами формату 22×31 см).

Оправлену магістерську роботу передають на рецензування. Отримавши магістерську роботу й рецензію на неї, здійснюють безпосередню підготовку до захисту й захист магістерської роботи.

4. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ Й ЗАХИСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Закінчивши технічне оформлення магістерської роботи, необхідно приділити достатньо уваги підготовці до її захисту.

Процедура захисту включає:

- доповідь магістранта щодо змісту роботи;
- відповіді магістранта на запитання членів комісії та інших осіб, присутніх на захисті;

- оголошення відгуку наукового керівника та рецензії або виступи наукового керівника та рецензента;
- відповіді магістранта на запитання членів комісії та інших осіб, присутніх на захисті;

- заключне слово магістранта;
- рішення комісії про оцінку роботи.

Насамперед необхідно підготувати тези виступу (10 - 15 хв.) на засіданні державної екзаменаційної комісії.

Зі структурного погляду тези виступу можна поділити на три частини, що складаються з рубрик, кожна з яких є самостійним смисловим блоком, хоча в цілому вони логічно взаємопов'язані та складають єдність, що характеризує зміст проведеного навчального дослідження.

Перша частина в основному повторює вступ магістерської роботи. Рубрики цієї частини відповідають тим змістовим аспектам, які характеризують актуальність вибраної теми, формулюють цілі магістерської роботи, визначають застосовані методи, описують склад і загальну структуру праці.

Друга частина виступу в послідовності, визначеній логікою проведеного навчального дослідження, характеризує кожний розділ магістерської роботи. При цьому особливу увагу звертають на кінцеві результати. Наводять критичні зіставлення й оцінки.

Третю, останню частину будують за змістом загальних висновків й основних рекомендацій магістерської роботи.

Дуже важливо, щоб виступ був науковим, тобто добре аргументованим, зрозумілим, граматично точним, переконливим. Під час підготовки письмового тексту виступу варто скористатися такими порадами:

- залишити великі поля для можливих стислих доповнень;
- усі багатозначні числа записати лише словами;
- підкреслити слова, на яких робиться логічний наголос;
- звести до мінімуму вживання займенників;
- ужити переважно прості слова й прості стверджувальні речення.

Текст виступу може супроводжуватися додатковими матеріалами (схемами, кресленнями, таблицями, діаграмами, графіками, слайдами, фото-, кіно- та відеоматеріалами, плакатами тощо), які унаочнюють доведення відповідних положень магістерської роботи, зроблених висновків та внесених пропозицій. Варто пам'ятати, що наочний матеріал повинен бути тісно пов'язаний із текстом магістерської роботи. Цей зв'язок забезпечується наявністю в тексті, наприклад, таких самих схем і таблиць. Усі подібні матеріали потрібно оформляти так, щоб їх можна було продемонструвати без ускладнень і щоб їх могли бачити присутні в аудиторії.

Підготовлені тези виступу в цілому повинні показати найвищий рівень теоретичної підготовки магістранта, його всебічну ерудицію та вміння доступно викласти основні результати проведеного дослідження.

Необхідно підготувати письмові відповіді на запитання, зауваження та побажання, що викладені у відгуку наукового керівника та в рецензії. Саме письмова форма дає змогу під час захисту дати відповіді правильно й спокійно. Відповіді повинні бути стислими, чіткими та добре аргументованими. Якщо можливі посилання на текст магістерської роботи, то їх обов'язково роблять, оскільки це надає їм найбільшій переконливості й водночас дозволяє акцентувати увагу на достовірності результатів дослідження.

Оскільки захист магістерської роботи відбувається на відкритому засіданні державної екзаменаційної комісії та має характер наукової дискусії, що проходить в обстановці високої вимогливості, принципості й дотримання наукової етики, мовлення випускника повинно бути зрозумілим і виразним. Якщо він говорить квапливо, ковтаючи закінчення слів, або дуже тихо, то якість виступу через це різко знижується. Спокійний, неквапливий спосіб викладу завжди імponує слухачам.

Магістрант зобов'язаний дати відповіді на всі задані йому запитання. Перед тим як відповісти на питання, необхідно уважно його вислухати й, доцільно, занотувати. Бажано на запитання відповісти відразу, не вислуховуючи всі запитання. Відповідаючи на запитання, потрібно торкатися лише суті справи. Випускникові слід виявляти скромність в оцінці власних наукових результатів і тактовність до тих, хто задає запитання.

Результати захисту магістерської роботи визначають оцінками відмінно, добре, задовільно та незадовільно. Оцінку виставляють на закритому засіданні державної екзаменаційної комісії. Оголошує її голова комісії магістрантові й усім присутнім на відкритому засіданні.

Студента, який на захисті магістерської роботи отримав незадовільну оцінку, відраховують з університету, видавши йому академічну довідку.

Коли захист магістерської роботи визнають незадовільним, державна екзаменаційна комісія з'ясовує, чи може студент подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням, чи він зобов'язаний опрацювати нову тему, визначену кафедрою філософії.

Студента, який не склав державних іспитів або не захистив магістерської роботи,

допускають до повторного складання державних іспитів чи захисту магістерської роботи протягом трьох років після закінчення університету.

Студентові, який не складав державних іспитів або не захищав магістерської роботи з поважних причин (підтверджених документами), ректор університету може продовжити строк навчання до наступного терміну роботи державної екзаменаційної комісії, але не більше, ніж на один рік.

Студента, який виявив особливі здібності до наукової творчості, захистив магістерську роботу на відмінно, має публікації, є переможцем Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт, державна екзаменаційна комісія може рекомендувати до вступу до аспірантури.

Захищені магістерські роботи зберігаються в бібліотеці університету протягом 5 років. За необхідності вони можуть бути надіслані до інших бібліотек, установ, закладів, організацій, підприємств на їхнє прохання для реалізації висновків і рекомендацій магістрантів.

5. КЕРУВАННЯ ВИКОНАННЯМ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ І ЇЇ РЕЦЕНЗУВАННЯ

Керівництво магістерськими роботами доручають кваліфікованим викладачам кафедри філософії НПУ імені М.П. Драгоманова.

Обов'язки наукового керівника магістерської роботи такі:

- надавати допомогу у виборі теми, розробленні плану (змісту) роботи, доборі літератури, виборі методів дослідження тощо; аналізувати зміст роботи;
- визначати поетапні терміни виконання роботи;
- контролювати виконання роботи;
- доповідати на засіданні кафедри філософії про виконання та завершення роботи;
- скласти письмовий відгук на магістерську роботу.

У відгуку наукового керівника магістерської роботи викладають:

- актуальність теми;
- ступінь наукового та практичного значення праці;
- рівень підготовки магістра до виконання професійних обов'язків;
- ступінь самостійності у виконанні магістерської роботи;
- новизну поставлених питань та оригінальність їхнього вирішення;
- уміння використовувати джерела інформації, зокрема літературу;
- ступінь володіння методами дослідження;
- повноту і якість розроблення теми, завершеність роботи;
- логічність, послідовність, аргументованість, літературну грамотність викладення матеріалу;
- можливість практичного застосування роботи або окремих її частин;
- висновок про те, якою мірою робота відповідає вимогам, що висуваються до таких праць;
- характеристику діяльності випускника під час виконання магістерської роботи.

Відгук науковий керівник друкує у двох примірниках, підписує їх особисто, зазначивши свої ініціали, прізвище, посаду, науковий ступінь, вчене звання, почесні звання та дату.

Рецензування магістерських робіт доручають висококваліфікованим спеціалістам виробничих, наукових та проектних організацій, працівникам і викладачам вищих навчальних закладів, які не працюють у НПУ імені М.П. Драгоманова, іншими словами рецензентом може бути лише стороння особа.

Склад рецензентів затверджує директор Інституту філософської освіти і науки за поданням завідувача кафедри філософії.

Завдання рецензента – допомогти державній комісії всебічно й об'єктивно оцінити магістерську роботу щодо її наукового та літературного рівня.

Отже, визначаючи якість магістерської роботи, рецензент повинен проаналізувати її, керуючись принциповими міркуваннями, що усувають будь-яку суб'єктивну думку.

Зазвичай рецензія складається з трьох частин: загальної, докладного аналізу та висновків.

У загальній частині рецензії викладають:

- місце магістерської роботи серед творів, опублікованих на подібну тему, тобто що нового в ній або чим вона відрізняється від них.
- актуальність теми дослідження, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у магістерській роботі. Визначаючи актуальність теми, доцільно вказати на її зв'язок із державними чи галузевими науковими програмами, пріоритетними напрямками розвитку науки й техніки, визначеними Верховною Радою України. Оцінка обґрунтованості наукових положень, їхньої достовірності й новизни повинна відбивати як позитивні, так і негативні аспекти магістерської роботи, зокрема рецензент повинен наголосити на ключових проблемах, звернути увагу на висновки й твердження, що викликають сумніви. Рецензент оцінює висновки дипломника щодо значущості його праці для науки й практики та вказує новизну, перспективність, практичну цінність, можливі конкретні шляхи використання результатів дослідження.
- відповідність матеріалу, зокрема ілюстративного, сучасним досягненням науки й техніки в даній галузі, а також чинним нормативним документам.
- використання найновіших інформаційних джерел, зокрема літератури, у певній галузі (указати, які джерела застаріли).
- характеристику термінології, структури й стилю магістерської роботи, її завершеність у цілому.
- зауваження щодо оформлення магістерської роботи.

У докладному аналізі магістерської роботи наводять перелік помічених недоліків, наприклад: неточних і неправильних визначень та формулювань, смислових і стилістичних вад.

У висновках рецензент обов'язково оцінює магістерську роботу за чотирибальною системою: відмінно, добре, задовільно та незадовільно. Оцінка незадовільно не є підставою для відхилення магістерської роботи від її захисту.

Рецензію складають в одному примірнику. Її підписує особисто рецензент, зазначивши свої ініціали, прізвище, посаду, науковий ступінь, вчене звання, почесні звання та дату.

Підпис рецензента засвідчують в установі, в якій він працює.

Д о д а т о к 1.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М.П. ДРАГОМАНОВА
ІНСТИТУТ ФІЛОСОФСЬКОЇ ОСВІТИ І НАУКИ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ УДК МАЛИШКО ОЛЕНА СЕРГІЇВНА

ФІЛОСОФІЯ СМІХУ В ТВОРЧОСТІ М. ГОГОЛЯ

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 6.030100
„ФІЛОСОФІЯ”

СТУДЕНТА ГРУПИ 53,
V КУРСУ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

НАУКОВИЙ КЕРІВНИК:
ДОКТОР ФІЛОСОФСЬКИХ НАУК, ПРОФЕСОР
В.М. ІВАНОВ

Київ – 2010 Д о д а т о к 2 З М І С Т

Вступ	3
Розділ 1. Формування архівної інформаційної системи у ХХ столітті.: особливості та правові засади функціонування.	
1.1. Функціонування архівних систем в СРСР. Інформаційний потенціал державного архівного фонду: правовий аспект	10
1.2. Архівна інформаційна система та обмеження доступу до архівної інформації	20
Висновки	32
Розділ 2. Законодавство України та проблеми використання інформаційного потенціалу державних архівів	33
2.1. Формування правової бази в Україні та питання доступу до архівної інформації	33
2.2. Прийняття Закону України „Про Національний архівний фонд та архівні установи”: розв’язання правових питань функціонування архівної системи	45
2.3. Законодавство України про право власності на архівні документи та	

користування

архівною інформацією 57

Висновки 69

Розділ 3 Міжнародне архівне право та архівна інформаційна система України 85

3.1 Лібералізація норм доступу до архівної інформації: міжнародна практика та вітчизняний досвід 85

3.2. Міжнародні норми щодо переміщення архівів у вітчизняній практиці 110

Висновки 123

Висновки 123

Джерела та література 126

Додатки 136

Іменний покажчик 138

Предметний покажчик 140

Анотації 142

Д о д а т о к 3. ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. Антонов А. В. Восприятие внетекстовых форм информации в издании / А.В. Антонов. – М. : Книга, 1972. – 104 с.
2. Антонов А. В. Информация: восприятие и понимание / А.В. Антонов. – К. : Наук. думка, 1988. – 184 с.
3. Артемчук Г. І. Методика організації науково-дослідницької роботи: Навч. посіб. / Г.І. Артемчук, В.М. Курило, М.П. Кочерган; Київ. держ. лінгв. ун-т. – К.: Форум, 2000. – 270 с.
4. Барыкин В. Е. Справочный аппарат изданий художественной литературы / В.Е. Барыкин. – М. : Книга, 1978. – 143 с.
5. Библиографические сведения в изданиях: Справ.-метод. пособие / И.Я. Госин, М.Н. Смирнова, Л.Е. Черняк и др.; Под ред. А.Э. Мильчина. – М.: Книга, 1981. – 192 с.
6. Библиотечно-библиографическая классификация: Таблицы для массовых библиотек. 2-е изд., испр. и доп. – М.: Книга, 1986. – 541 с.
7. Брагина Е. И. Редактирование сложных специальных видов текста: Справ. пособие / Е.И. Брагина. – М.: Недра, 1991. – 128 с.
8. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень: Підручник / М.Т.Білуха. – К.: Вища шк., 1997. – 271 с.
9. Ввід і вивід зображень в комп'ютерних видавничих системах : Навч. посіб. / М.В. Шогенюк, В.Є. Білоус, І.З. Миклушка, В.О. Дудяк; Укр. акад. друкарства. – Л., 1998. – 144 с.

Зверніть увагу на нові правила складання бібліографічного опису! Д о д а т о к 4
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

імені М.П. ДРАГОМАНОВА

ІНСТИТУТ ФІЛОСОФСЬКОЇ ОСВІТИ І НАУКИ

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН-ЗВІТ

НАПИСАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

_____ (група, форма навчання)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові магістра)

1. Тема магістерської роботи

2. Науковий керівник _____

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

3. Дата затвердження теми магістерської роботи та наукового керівника

_____ 9 вересня 2009р. _____

4. Основні етапи виконання роботи у першому півріччі навчального року (вказати послідовність розроблення теми та термін виконання): _____

Підпис наукового керівника

Підпис магістра _____ 5.

Звіт про виконання плану написання магістерської роботи у першому півріччі навчального року:

Підпис наукового керівника

Підпис магістра _____ 7.
Звіт про виконання плану написання магістерської роботи у другому півріччі навчального року:

_____ Підпис наукового керівника _____

Підпис магістра _____ 8.
Результати попереднього захисту магістерської роботи (зауваження, рекомендації,

загальний висновок)

Завідувач

кафедри
філософії

проф. Волинка Г. І.

Індивідуальний план-звіт написання магістерської роботи затверджено на засіданні кафедри філософії Інституту філософської освіти і науки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова 9 вересня 2009 р.